

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 421/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Mackom, advokátska kancelária, Mnoheľova 840/8, Poprad, vo veci namietaného porušenia svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Nto 20/2014 z 11. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského

súdu v Košiciach (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Nto 20/2014 z 11. decembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je v procesnej pozícii obžalovaného v trestnom konaní pôvodne vedenom pred Okresným súdom Rožňava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 T 176/2014. Traja sudcovia okresného súdu po podaní obžaloby podali návrh na svoje vylúčenie z vykonávania úkonov trestného stíhania sťažovateľa, ako i návrh na odňatie a prikázanie trestnej veci sťažovateľa inému súdu na prejednanie a rozhodnutie. O ich návrhu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že sudcov okresného súdu, ktorí navrhli svoje vylúčenie, napadnutým uznesením vylúčil z vykonávania úkonov v trestnej veci sťažovateľa a vec prikázal Okresnému súdu Košice - okolie.

Sťažovateľ v sťažnosti vyjadruje nespokojnosť s napadnutým uznesením krajského súdu a je presvedčený o tom, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu jeho označeného základného práva. Sťažovateľ argumentuje tým, že vec bola pridelenému len jednému z troch sudcov okresného súdu, ktorý bol zákonným sudcom vo veci sťažovateľa, preto vyjadrenia ostatných dvoch sudcov boli irelevantné. Vychádzajúc z uvedeného krajský súd napadnutým uznesením *„konal a rozhodol na základe návrhu neoprávnených osôb“*. Sťažovateľ ďalej namieta, že krajský súd rozhodol aj o odňatí a prikázaní veci inému súdu bez toho, aby mal vyjadrenia všetkých sudcov okresného súdu, pričom vychádzal výlučne zo subjektívnych tvrdení troch sudcov okresného súdu. Sťažovateľ na obhajobu svojho presvedčenia o porušení označeného základného práva cituje a uvádza viaceré rozhodnutia ústavného súdu, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, poukazuje na teóriu „zdaní“, pričom tvrdí, že okolnosti uvádzané troma sudcami, teda ich subjektívny názor, nebol dôvodom na vylúčenie sudcov z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sťažovateľa. V tejto súvislosti sťažovateľ v sťažnosti popiera, že *„uvedení sudcovia - a to každý a jeden z nich – sú s ním alebo s jeho rodinnými príslušníkmi v priateľskom vzťahu a že sa osobne dlhší čas poznajú a udržiavajú priateľské kontakty“*. Sťažovateľ tiež tvrdí, že podľa ustálenej súdnej praxe neboli ani splnené podmienky na odňatie a prikázanie jeho trestnej veci inému súdu, keďže je to možné len vtedy, ak sú vylúčení všetci, nielen niektorí sudcovia príslušného súdu. Tým, že krajský súd napadnutým uznesením vylúčil troch

sudcov okresného súdu a vec prikázal inému súdu, porušil jeho základné právo na zákonného sudcu.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň mu prizná úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť

ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd sťažnosť predbežne prerokovať, resp. následne o nej rozhodnúť len z hľadiska toho, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením rozhodol o návrhu troch sudcov okresného súdu na svoje vylúčenie z vykonávania trestného stíhania sťažovateľa, ako aj o návrhu na odňatie a prikázanie trestnej veci inému súdu tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovel.

Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľa môže domôcť využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. III. ÚS 207/04, I. ÚS 127/05).

Ústavný súd pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (m. m. IV. ÚS 187/09). V danej veci nepovažoval za potrebné obširnejšie sa zaoberať argumentáciou sťažovateľa, pretože aj v prípade opodstatnenosti jeho tvrdení existujú možnosti nápravy v ďalšom priebehu konania v merite vecí.

Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

Ústavný súd k okolnostiam sťažovateľovej veci uvádza, že predmet konania o uplatnenom návrhu sudcov na svoje vylúčenie z vykonávania úkonov trestného stíhania okresného súdu nemožno stotožňovať s predmetom konania, v ktorom dotknutý sudca koná a rozhoduje. Konanie o návrhu sudcov na svoje vylúčenie a návrh na odňatie a prikázanie veci inému súdu končí rozhodnutím, ktorým konkrétny sudca je alebo nie je vylúčený z prerokúvania a rozhodovania určitej veci a vec je alebo nie je odňatá a prikázaná inému súdu. Toto rozhodnutie však nie je rozhodnutím o otázke tvoriacej predmet trestného konania. Konanie o uvedených návrhoch troch sudcov preto predstavuje čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania trestnej veci nestranným súdom. Kvalita rozhodovania súdu o vylúčení sudcu tak nachádza svoj odraz i v kvalite meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom bola námietka zaujatosti sudcu vznesená (m. m. III. ÚS 30/2010).

V spojitosti s tým ústavný súd zastáva názor, že namietané uznesenie krajského súdu by mohlo zakladať porušenie označeného základného práva sťažovateľa len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto uznesením spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (m. m. III. ÚS 30/2010). Sťažovateľ však takýto argument vo svojej sťažnosti nepredostrel.

Vzhľadom na to, že právomoc ústavného súdu je subsidiárna v súlade s čl. 127 ústavy a § 53 ods.1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci (m. m. II. ÚS 129/2004, I. ÚS 20/2011, I. ÚS 311/2011, III. ÚS 30/2010, IV. ÚS 186/2010).

Aplikovaný právny prístup má oporu aj v rozhodovacej praxi Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v analogickom konaní o námietkach zaujatosti sudcov konštatoval, že takéto konanie, nezávislé na konaní, v ktorom bola takéto námietka uplatnená, sa netýka oprávnenosti trestného obvinenia alebo civilných práv a záväzkov v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto je tento článok na takéto konania (o námietke zaujatosti, pozn.) neaplikovateľný (pozri *Ovcharenko proti Ukrajine*, rozhodnutie z 20. 10. 2009, č. 26362/02, tiež *Mianowicz proti Nemecku*, čiastočné rozhodnutie z 19. 5. 2009, č. 37111/04).

Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. *Komanický c. Slovenská republika*, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd pridržiavajúc sa tejto línie svojej stabilnej judikatúry, ako aj opierajúc svoje závery o rozhodovacu prax Európskeho súdu pre ľudské práva nezistil v obsahu sťažnosti žiadnu skutočnosť alebo dôvod na to, aby sa v danej veci odchyľil od tohto právneho názoru, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2016